

Η ΠΡΟΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΗΜΕΡΑ

τῆς

ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΕΝ ΓΑΛΛΙΑ.

Κατὰ τὴν 12ην Νοεμβρίου τοῦ 1793, γυνὴ μεγαλόφων ἀνερχομένη τὰς μοιραῖς τῆς λαιψητόμου Βαθμίδης ὥλτεις τὴν ἐλευθερίαν ἐπὶ τοῖς ἐν ὄνδρατ αὐτῆς διαπραττομένοις ἔγκλημασι κατά δὲ τὴν ἑδόνην θερμοδίωρου τοῦ δευτέρου τῆς δημοκρατίας ἔτους, ήγουν κατὰ τὴν 25ην Ιουλίου 1794, τρεῖς ἐπιφυνεῖς κεφαλαὶ κυλινδούμεναι εἰς τὸ κάπιτρον τῆς αἵμοδιψοῦς μηχανῆς ἐπεσφράγιζον τὴν ἀπέλπιδα ἔκεινην τῆς Κυρίας Ρολάνδου ρῆσιν. Αἱ δύο τῶν κεφαλῶν τούτων περιέκλειον ἐν ἐμπειρίᾳ τὴν δόξαν τῆς Γαλλίας, τὸ σέμνωμα τῶν κατοίκων της· ἡ δὲ Γαλλία ἀντὶ νὰ στέψῃ τὰς κεφαλὰς ταύτας, τὰς ἀπέκοπτεν, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἐπεκρότουν, βακυλιώς ἀλαλάζοντες περὶ τὸ ἱερόναμά των. Αἱ κεφαλαὶ αὗται ἀνήκον εἰς τοὺς ποιητὰς Ἀνδρέαν Σενιέρον καὶ Ἀντώνιον Ρουσέρο, ἡ δὲ τρίτη ἦτο ξένη καὶ ἀνήκει εἰς ἔνα τῶν γενναιοτέρων καὶ περιφρανεστέρων ἀδρέαν τῆς Ἱποχῆς ἔκεινης, τὸν Γερμανὸν Βαρόνον Φριδερίκον Τρένκη, περὶ οὗ λίαν ἀτελῆ μνεῖαν ποιοῦσιν, ὡς μὴ ὥφειλον, οἱ πλεῖστοι τῶν τὴν ιστορίαν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως συγγραψάντων.

Οἱ διοικηταὶ τοῦ διασήμου τούτου ἀνδρὸς δύναται νὰ κληθῇ διηνεκὲς μαρτύριον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Γόνος εὐγενοῦς πρωστικῆς οἰκογενείας, κεκτημένος δῆλα ἐκεῖνα τὰ ἡθικὰ, νοητικὰ καὶ σωματικὰ πλεονεκτήματα, ἀτινὰ ἀναδεικνύουσι τὸν ἄνθρωπον ἀντικείμενον λατρείας μᾶλλον ἢ ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ, ἡγάπησε καὶ ἀν τηγαπήθη ὑπὸ τῆς ἀδειάφης Φριδερίκου τοῦ Β'. τῆς ὥραίς ἡγεμονίδος Ἀμαλίας. Οἱ ὑπουλοὶ ἔκεινος καὶ ὡμὸς βασιλεὺς, διφίλος τοῦ Βολταίρου καὶ τοῦ Ιερότου ἀμαρτίας δὲ καὶ ὁ τύραννος τοῦ λαοῦ του,

οἱ ἡγήτωρ τῆς Ἐλευθέρας Τεκτονικῆς ἀμαρτίας καὶ δὲ οἱ ιδρυτὴς τῆς στρατοκρατίας, δὲν ἐθεώρησε τὸν οἶκον αὐτοῦ τιμώμενον ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τοῦ ἀνδρὸς ἔκεινου, οὐ τοσάκις ἐν ταῖς μάχαις ἐθαύμασε τὸ ἀπτόντον θάρρος, καὶ οὐ καλῶς ἐγνωστες τὰς ἄλλας ἀρετὰς· ἀλλ' ἀπεναντίτις ἔμπλεως δργῆς καὶ ἀγανακτήσεως, καθειρᾶν αὐτὸν ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Glatz, εἴτα δὲ ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐν Magdeburg, ἐνθική τὸ δυστυχὲς τῆς τυραννίας θύμα ὑπέστη τὰ πάντα. Καταφυγὼν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ποινῆς του εἰς Αὐστρίαν, ἐνεστερίσθι μετὰ ζέσεως τὰς ἀρχὰς τῆς νέας ἐποχῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑπέστη δευτέραν καὶ πολυγραφίον φυλάκισιν. Τέλος κατὰ τὸ 1791 μετέσθη εἰς Γαλλίαν, ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἀποθυματηροῦ τὴν ἐλευθεραν ἔκεινην, ὑπὲρ τῆς τοσαῦτα ἔπαθε πλὴν τὸν ἄνδρα, διν ἡ μανυργία ἐφυλάκισεν, ἡ δημοκρατία ἀπεκράτισεν.

Κατὰ τὴν 10ην ὥραν τῆς πρωίτας τῆς ἡμέρας, ἦν ἥδη ἀνεφέρομεν, ὁ Βαρόνος Τρένκη μετὰ τῶν δύο ποιητῶν καὶ διαφόρων ἄλλων δεσμωτῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς ιστορικωτέρας τῆς Γαλλίας οἰκογενείας, παρέστη ἐνώπιον τοῦ ἐπαναστατικοῦ δικαιτηρίου. Ο Τρένκη κατηγορεῖτο ὡς μυστικὸς πράκτωρ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, καὶ καθό συναμβάτας μετὰ τοῦ Σενιέρου καὶ Ρουσέρο ἐν τῇ φυλακῇ αὐτῶν τοῦ Ἀγ. Λαζάρου πρὸς παλινόρθωσιν τῆς Βασιλείας ἐν Γαλλίᾳ.

«Τοῦ ὀνομά σου; Ἡ ἡλικία σου; Ἡ ἐπιστήμη σου;» ἡ ἡρώτησεν δὲ πρόεδρος Heriman τὸν Βαρόνον Τρένκη, οὐ τὸ καλοσσεῖον ἀνάστημα ὑπερέκειτο ἀπάντων τῶν παρισταμένων.

«Φριδερίκος, Βαρόνος Τρένκη, γεννηθεὶς ἐν Καινισθέργη τῷ 1726, πρότερον ἀνώτερος ἀξιωματικὸς εἰς τὴν δημοσίαν τῆς Ρωσίας καὶ Αὐστρίας, ἥδη δὲ ἰδιωτεύων καὶ συγγράφων.»

«Κατηγορεῖσαι ὡς ἀνταλλάσσουν ἐπιστολὰς διαρρήδην κατὰ τῆς δημοκρα-

τίας ἀποφαινομένας, μετὰ τῶν έκαστην πάτης Εύρωπης. Μίx τῶν ἐπι τοιλῶν σου τούτων ἔρεστὸν λαβῆθη, θέλει δὲ μετ' δλγον προσαγθῆ ὑπὸ τοῦ δημοσίου κα τηγόρου. »

« Οὐδεμίχιν ἐπιστολὴν ἔγραψα εἰς Γερμανίαν, ποτίς περὶ εἶνας. Ήρό πολὺ ὁ ἔπειστα φοιτῶν εἰς τὸ ἀνάκτορον ἀνδεῖς οἱ έκαστες τῆς Εύρωπης ηθεῖον νὰ μανθάνω τὰ ἐν Γαλλίᾳ συμβαίνοντα δὲν θὰ κατέρευμην εἰς τὸν κάλαμον ἀνθρώπου ἀείποτε ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἐνθερεπτῶν αὐτοῦ προκινθυνεύταντος. Ιστορίαν ἔξηκο οὐθήπεν αποκατύπτων τοὺς νευρωδεῖς αὐτοὺς θραγίοντας καὶ δεικνύων τοὺς τύους τῶν εἰκτιστῶν δεσμῶν του, « ἵνες διέπετε τὰ σημεῖα ταῦτα, τὰ δποική τυπωνίας ἐεάρχεν ἐπὶ τῶν Εργαλύοντων μου, καὶ δύνασθε πρὸς στηρήν νὰ φυντασθῆτε τοιοὶ θραγίοντες αὖτις δύνανται ν' αἰροθάσωσι θρόνους; » Οὕτω δὲ τὸ πιστεύετε, δὲν δημιύρετε, δὲν ἡμιορεύετε;

Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἐντόνως ἀπαγγείθησαν ἐκ οὐνητῶν ἴσως κατὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου τὰς ψυχὰς τῶν αίνουχρῶν ἐκεῖ νων τερπάτων. Γό πρόσωπαν τοῦ γηραιοῦ θρόνους, στεφθεὶς καὶ ὥστε ἀποθεούμενον ὑπὸ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ κόμης. ἐ οὐτιζετο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὑπάκτινος ἐπιφυοῦς.

« Δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῆται προσέθηκεν ὁ πρόεδρος. « Ότι χυτήλαξες ἐπιστολὰς μετὰ τοῦ τυράνου Ιωσήφ Β'. τῆς Λύστρας. »

« Καλούτε νατ, ἀλλά δὲν ἡγεμονίας ἐκεῖνος δὲν ὑπάρχει πλέον. » Αλλως τε, πολῖτα πρὸ δε, εἴναι μοι ἐπιτρέψυτε νὰ ὑπερασπιεῖσθαι, θέλω δι' ὀλίγων λέξεων καταστρέψεις δλας τὰς κατ' ἐμοῦ κατηγορίας. »

« Ομίλησον» εἶπεν δ. Herman.

« Δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ ανέκροχεν ἐγειρόμενος δ. δημόσιος κατήγορος Fouquier-Tinville, » δὲν πρέπει νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τὸν κατηγορούμενον δι' ἀσκόπων παρεκθάσεων κατάτριψες τοῦ καιροῦ μας.

Αἱ στιγμαὶ τοῦ δικαστηρίου εἶναι πολύτιμοι· δεκατέσσαρες δεσμῶται διφείλουσι νὰ δικασθῶσι πρὸ τῶν τεστάφων μετὰ μεσημβρίαν, κατ' εἶναι σχεδὸν ἡ δωδεκάτη. Δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ γάιωμεν. »

« Δὲν ἔχετε καιρὸν νὰ γάισητε! » ὑπέλασθεν δ. Τρένκη μετ' ἀγχυνκτήτεως, προσηκλῶν τοὺς μεγάλους αὐτοὺς ὄφεις μούς επὶ τοῦ χυδαίου προσώπου τοῦ Fouquier. « Θεωρεῖτε λοιπὸν ὡς ἀπολεσθείσας τὰς στιγμὰς ἐκείνης τὰς χορηγουμένας εἰς τοὺς κατηγορουμένους πρὸς ὑπεράσπιστὸν τῶν; »

« Ομίλησον, ὑπόδικε ἡ ἀπόντησεν διρήδρος. »

« Τότε, πολῖτα πρόεδρε, » ἀνεφίωνησεν δ. Fouquier Tinville « παύω πλέον ὡς ἀρχὴ ἐνταῦθα. »

« Πολῖτα κατήγορε σ. διέκοψεν αὐτὸν ὁ πρόεδρος αεὶς ἐμὲ μόνον ἀνήκει ἡ διεύθυνσις τῆς δίκης ὑπόδικε, σὲ λέγω πάλιν, ἔχεις τὸν λόγον. »

Τότε ὁ γέρων ὁ ἀπό τινων λεπτῶν καθήτας, ἥγειρθη πάλιν, καὶ εἶπε.

« Πολῖται, πλεῖστα ἔτη τοῖς ξίου μου διένυσα ἐν τῷ εἰρκτῷ ταύτης δὲν ἔξελθων, ἐτάχθην ὑπὸ τὴν ιερὰν τῆς ἐλευθερίας σημαίαν. Εὗθὺς μετὰ τὴν ἀπόλυτὸν μου συνέστησα ἐφημερίδα ἐκθύμως ὑπὲρ τῶν δημοκρατικῶν αργῶν συνηγοροῦσκων ἐπισκεψθεὶς δὲν τὸ πρώτον τὴν Γαλλίαν κύτταρα νὰ γυνωρίσω ἐν τῶν ἡγητήρων τῆς νέας τοῦ κοσμοῦ ἀναπλάτεως, τὸν μέγαν Φραγκλίνο. Ἐπανστήνοτε εἰς Γερμανίαν, αἱ διάφοροι αὐτῆς κυβερνήστεις ηθέλησαν ν' ἀναβεστωσιν εἰς ἐμὲ πλεῖστα ἐπίσημα ὑπουργῆσατα ἀλλὰ δὲν θάνατος τῆς εὑρεγέτιδός μου, τῆς μεγάλης Μαρίας Θητείας... »

« Δὲν πρέπει νὰ καταγράψαι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου ὅπως πλέκης ἐνταῦθα τὸν πανηγυρικὸν τῶν ἀσφένων ή θηλέων τυράννων» ἀνεφίωνησεν δ. Fouquier-Tinville.

Καὶ σὺ, πολῖτα κατήγορε, ὡς ὑπέλασθεν δ. Τρένκη « δὲν πρέπει νὰ μοι περιορίζῃς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου ἐννοεῖς ὅτι τοῦτο ήκει-

στα ἀρμόδια εἰς αἱνδρά, ὡς σὺ, ὑπερτοῦντα τὴν δημοκρατίαν. »

« Δὲν εἴμεθα ἐνταῦθα προσέθηκεν ὁ πρόεδρος «ὅπως ἀκούωμεν τὰ ἔγκλωμα τῶν ἐγχθρῶν τῆς δημοκρατίας, ἀλλ' οὐ πως δικαζώμεν. »

« Εἶπετε μᾶλλον διποιος καταδικάζετε; ἀλλ' ἐπειδὴ μοὶ ἐλυρηγήσατε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, ἡξεύρω νὰ ποιήσω γρήσιν αὐτῆς ἀπάντησεν ὁ Τρένκ μετ' ξένιοπρεπεία. « Ναι, πολίται: ἀποθνήσκετε τῆς εὐεργέτειδός μου, τῆς πεγάδης Μαρίας Θηρεσίας, ὁ ἀνθρώπος, δοτες κατηγορεῖτε! ὡς συνομιώνων μετὰ τῶν θεοίλεων. ήρωτρία τὰς γαίας του, καὶ συνέταττε τὴν ἀπουνημονεύματά του. Οι θεοίλεις τὸν ἥγάπων, ἐπόθουν τὴν φιλίαν αὐτού, ἀλλ' οὐ: οὐδὲν δὲν ἦθι ληστεῖν οὔτε κατὰ κεραίνων νὰ παρεκκλίνῃ τῶν χριστῶν του, εξακολουθῶν μάλιστα νὰ προκατῇ διὰ τῶν φιλελευθέρων φυλλαδίων του τὴν μήνιν τῶν κυνηγήσεων. Πολιται, ἐγὼ ἔγραψα πρότος ἐν Βιέννη ὑπέρ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὑποστάξ καὶ κοστίγσιν ἐπὶ τούτῳ» κατὰ δὲ τὸ 1791 ἐλθών ἐνταῦθα ἐπεδόθην εἰς τὴν σύνταξην πολιτικῶν ἐγχθρῶν οὐκ διλίγην: εἰς τοὺς ἀποκησάντων ἐπὶ τῷ φρόνημα τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ. Δεν θέλω νὰ προσθέσω περισσότερο, πολίται: νειμίζω διε τὴν ἔπειτα θηταῖς περὶ τῆς ἀθωτητός μου καὶ περὶ τῆς ἀκριδάντου ἀφοσιώσεως μου εἰς τὸν ἄγρων τῆς ἐλευθερίας, οὐ μέγχας πρωταγωγής ἀνεδείχθη τὸ γαλλικὸν ἔθνος. »

Ταῦτα εἰπὼν, ὁ γέρων ὑποκλίνεις ἐνώπιον τοῦ δικαιστηρίου, ἐκάθησε πάλιν ἐπὶ τῆς ἔδρας του, ἐνώ παρατεταμένος; ψιθυρισμὸς ἐπιδοκιμασίας καὶ θαυμασμοῦ περιῆλθε τὴν ὅλην ὄμηγυριν.

Εὖθης μετ' αὐτὸν ὁ δημόσιος κατήγορος ἀναστάς εἶπεν διε τὸν προύτιθε τοῦ ἀκολουθήση τὸν κατηγορούμενον εἰς τὰς ἀτελευτήσους αὐτοῦ παρεκκάσεις, διότι ἡ δικαιοσύνη, καὶ μάλιστα ἡ ἐπαναστατικὴ δικαιοσύνη, ὀφείλει νὰ ἡ ταχεῖα καὶ πτεροεσσες ὡς ἡ ἐλευθερία· ἀλλ' οὐ, καὶ ἣν ψευδής ὑπετίθετο ἡ

κατ αὐτοῦ κατηγορία ὡς σκευωροῦντος μετὰ τὴν τυράννων τοῦ Βορρᾶ κατὰ τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, τίνι τρόπῳ ἥδυνατο ν' ἀριθῆ ὁ κατηγορούμενος τὴν ἐν τῇ φυλακῇ μετὰ τῶν ἑτέρων ὑποδίκων ἐξυπανθεῖσκαν συνωμοσίαν; « Ω ἐκ τούτου, ὁ δημόσιος κατήγορος συνεπέρανεν ἔξαιτούμενος τὴν τιμωρίαν τῶν ἐνόγυων, ἐν ὀνόματι τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους

« Τούτου, ν εἰ-εν ὁ Ηερμαν « ἡ ὑπεροάσπισίς σου ὑπῆρχε λογική καὶ μετοιτατής· ἐπιμένεις ἔτι διε δεκταῖς ὅτι θεοῖς οὐδὲν μέρος ἔσχες εἰς τὴν ἐν τῇ φυλακῇ συνωμοσίαν; »

Κατὰ πρωτηνίαν φοράν τὸ φροῖσὸν ἐκεῖνο δικαιστήριον παρεῖσε μετὸν ὑπερφυγῆς θέσαισεν. δὲ εἶναι διε μάλις μόνης ἀπαντήσεως ἡ Τούτου ἥδυνατο νὰ σωθῇ. Ἀλλ' οὐ: ος ἀπαίσωσας τὴν προσφερούμενην εἰς αὐτὸν μόνον σωτηρίαν, ἀπάντητο·

« Ποιεῖται, διε καλῆται συνωμοσία τὸ βούλευεσθαι περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου φυγῆς συνώμοσης καὶ ἐγώ. »

Εἶτα ἐκάθησεν ἐν σιωπῇ, καὶ περιπαθῶς ἔθιψε τὰς χειράς τῶν δύο πολητῶν.

Κατὰ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς αὐγῆς ἐκείνης ἡμέρας, τὰ εὐγενῆ τῆς δημοκρατικῆς τυραννίας θάνατα τοῦ θητοῦ εἰς τὸ ἱερόνωμα. Ἀνεργόμενος προτελευταῖς τὰς θεομίδας τῆς λαιμητήμου, ὁ Τρένκ εἶπεν εἰς τὸ πλήθος: « Γαλλοί, ἀποθνήσκομεν ἀθώοις ἐκδικήσατε τὸν θάνατόν μας, καὶ ἀνορθώσατε τὴν ἐλευθερίαν πατάσσοντες τοὺς ληστάς, οἵτινες νυν τὴν ἀσχημίζουσιν. — Ο λαὸς τὸν ὑπήκουετε· δύο ἡμέρας ὑπερούντο ἔπιπτεν ἡ κεφαλὴ τοῦ Ρεβεσπιέρου, καὶ ἔληγεν ἡ περιουδας τῆς Γρομοκρατίας.

M.